

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljave je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izdaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja 10.— K
pol leta 5.— „
četrt leta 2.50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna izvršenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

K načrtu zakona o plačah štajerskega učiteljstva.

Kakor je razvidno iz št. 5 letošnje „Pädagogische Zeitschrift“, je sklenil štajerski Lehrerbund (t. j. Verband nemškega in Zveza slovenskega štajerskega učiteljstva) nov načrt o plačah štaj. učiteljstva, v smislu katerega naj bi bila začetna plača def. učiteljstva 1600 K (Gradec 1700 K). Napredovanje naj bi tvorilo 10 stopenj po 200 K vsaka 3 leta (triletnice). — Aktivitetne doklade: 10 let po usposobljenosti izkušnji 360 K; drugih 10 let 480 K in nadalje 600 K. — Šolski voditelj naj dobe pravico do polovice (1/2) aktivitetne doklade. Šolski vodje naj dobe na podlagi svojega značaja kot taki pravico do naturalnega stanovanja 3 sob v izmeri 100 m² ali pa 480 K stanarine; obenem pa tudi opravilno doklado na enorazrednici 300 kron, na dvorazrednici tudi samo 300 K (1/2), za vsak nadaljni razred pa 50 K več.

To so določbe, ki bi prišle v največ slučajih v poštev. Za večje ali imenitnejše kraje so tudi aktivitetne doklade večje (ne-

koliko). Ravnotako je plača, aktiv. doklada in napredovalna vsota vsake stopnje za meščansko-šolsko učiteljstvo nekoliko višja.

Premotrujmo sedaj te plače z ozirom na najnovejšo četudi šele na porodnih bolečinah zvijajočo se — službeno pragmatiko državnega uradništva kategorije C (srednje-šolska izobrazba), ki jo naskakujemo baje tudi mi. To premotranje in primerjanje se mi zdi z ozirom na to jako potrebno, ker je delegacijsko zborovanje Verbanda dne 19. marca zastopnika mariborskega učiteljskega društva (Faschinga) malodane kamevalo, ker je trdil, da so tu zgoraj omenjeni postavki za učiteljstvo, ki striemi za izenačenjem svojega gmotnega položaja z onim državnih uradnikov kategorije C, nesprejemljivi kot postavki za končno uzadovoljenje učiteljstva, ker so prenizki. Ravno pri tej priliki se je postavila nepojmljiva trditev, ... daš der nun fertige Entwurf nicht nur den Beschlüssen der Standesvereinigung, gerecht wird, sondern auch bei Gesetzwürdigung die Lehrerschaft voll befriedigen würde. Primerjajmo torej:

slancu Hofmann von Wellenhufo, da „die Standesvereinigung von ihrer Forderung nach Gleichstellung mit den Staatsbeamten nicht abgehen könne,“ ravno ta „Standesvereinigung“ pa pravi s svojim načrtom, da je učiteljstvo „voll befriedigt“, ako se da vsaki posamezni učiteljski osebi 16.720 K manj, kakor prejme uradnik kategorije C. Kdor razume to logiko, temu je gotovo čestitati. Ali mandatorji, ki so skovali omenjeni načrt (Lehrerbunda) kot najvišjo popolnost naših zahtevkov po izenačenju z uradniki kategorije C državnih uradnikov, ne vedo, da imajo ti v smislu službene pragmatike v XI. plač. razr. 6 let (glej „Päd. Zeitschr.“ št. 5), torej za vsako stopnjo tega razreda po 2 leti (3 dvoletnice); v X. plač. razr. tudi 6 let, torej tudi po 2 leti za vsako stopnjo (3 dvoletnice), in v IX. plač. razr. 7 let, to je za prvi 2 stopnji po 2 leti, za tretjo stopnjo pa 3 leta (2 dvoletnici in 1 troletnica). Nadalje ostanejo ti uradniki v IX. plač. razredu, to je aktivitetna doklada se jim sicer ne zviša, a plača se jim vseeno vsaka 3 leta zviša za 200 K. Ako hočemo torej doseči kdaj prejeme teh, moramo zahtevati vendar tako plačo in tako napredovanje, kakršno uživajo vsakokrat ti. Sedaj torej nam je zahtevati 7 dvoletnih in 7 triletnih doklad po 200 K k prvotni plači v definitivni lastnosti (1600 K + 360 K dokl.), kakor tudi aktivitetne doklade po vzorcu pragmatike, namreč: do 9 služb. leta (XI.) 360 K (za večje in imenitnejše kraje več), od 10. do 15. leta 480 K (X.) in od 16. nadalje 600 K (IX.) — Pri tem mi tudi ne gre v glavo, zakaj bi se morali ravno šolski voditelji polovični aktivitetni dokladi (po načrtu dež. odbora celo čisto) odpovedati. Šolski vodja je kot učitelj vendar tudi učitelj in mu gre cela aktivitetna doklada, kakor vsaki drugi učni osebi. Stanovanje, oziroma stanarina naj mu pripada kot šolskemu vodji v pravem pomenu besede. Kot takemu mu gre tudi opravilna doklada, in sicer naj bi se predlagalo 300 K za enorazredničarje, za vsak razred več pa tudi 50 K več. Nečastno je, da sami to težavno ter navzgor in navzdol tako odgovornostipolno funkcijo sami tako nizko taksiramo, a vsaj te nizke takse bi se morali krčevito držati in ne storiti, kakor omenjeni načrt ter predlagati za enorazrednice in dvorazrednice po 300 K in šele za

nadaljni vsak razred po 50 K več. 300 K je že za voditelja enorazrednice jako malo kot opravilna doklada, tem manje za voditelja dvorazrednice, ki ima vendar kot voditelj več opravila, skrbi in odgovornosti nego prvi; ta opravila, skrbi, sitnosli in odgovornosti se pomnožujejo z vsakim razredom, torej že z drugim počenši.

In naša slovenska štajerska Zveza? Nič ne zvezo v koliko, kako in kdaj je kaj sodelovala pri omenjenem načrtu. Take važne stvari ne smejo biti tako svetotajne, da ne zvezo o tem nič natančnejega, ali so prepustili vse Verbandovcem, da nam tem lažje lučajo v obraz brezdelnost v tem vprašanju in ki se čutijo tako imovite, da lahko podarjajo prostodušno deželi od vsake učiteljske osebe po 16.720 K?

Radovednež.

Pouka prosti dnevi v Istri.

Kmalu pride sv. Marka in Križev teden. V Istri je navada, da se obdržujejo dan sv. Marka in prve tri dni Križevega tedna procesije. Iz konkordatske dobe je bila ostala navada da so se udeleževali teh procesij šolski otroci skupno s svojimi učitelji. Bilo je določeno, da je prosto pouka dotične dni, ako se otroci udeležijo procesij. Šolski in učni red z dne 29. septembra 1905 št. 13200, je pa določil, da ima odrediti deželni šolski svet, kateri dnevi so med šolskim letom prosti pouka. Deželni šolski svet za Istro je določil s svojim odlokom z dne 31. avgusta 1906, št. 2420, kot proste pouka sledeče dneve:

- 1.) Vse nedelje, vse četrte in vse zapovedane praznike.
- 2.) 4. oktobra god Nj. Vel. cesarja.
- 3.) 2. novembra
- 4.) 19. novembra god Nj. Vel. pokojne cesarice.
- 5.) Od vštvešega 24. do vštvešega 28. decembra.
- 6.) Pustni torek in pepelnico sredo.
- 7.) Dnevi od vštveše Velike srede do vštvešega torka po Veliki noči.
- 8.) Dnevi od vštveše sobote pred Binkošti do vštvešega torka po Binkošti.
- 9.) Po en dan za trikratno izpoved šolskih otrok v letu.

	Uradnik kategorije C dobi (po „Päd. Zeitschr.“ št. 5 sami)	Učitelj po omenjeni osnovi „Lehrerbunda“ bi dobival:
	1., 2. in 3. leto je praktikant	1. in 2. leto je provizorični učitelj
XI. pl. r.	4. in 5. l. = 1600 K pl. + 360 K dokl. = 1960 K 6. in 7. l. = 1800 K pl. + 360 K dokl. = 2160 K 8. in 9. l. = 2000 K pl. + 360 K dokl. = 2360 K	3., 4. in 5. l. = 1600 K pl. + 360 K dokl. = 1960 K 6., 7. in 8. l. = 1800 K pl. + 360 K dokl. = 2160 K 9., in 10. l. = 2000 K pl. + 360 K dokl. = 2360 K
X. pl. r.	10. in 11. l. = 2200 K pl. + 480 K dokl. = 2680 K 12. in 13. l. = 2400 K pl. + 480 K dokl. = 2880 K 14. in 15. l. = 2600 K pl. + 480 K dokl. = 3080 K	11. l. = 2000 K pl. + 480 K dokl. = 2480 K 12., 13. in 14. l. = 2200 K pl. + 480 K dokl. = 2680 K 15., 16. in 17. l. = 2400 K pl. + 480 K dokl. = 2880 K 18., 19. in 20. l. = 2600 K pl. + 480 K dokl. = 3080 K
IX. pl. razr., kjer ostane	16. in 17. l. = 2800 K pl. + 600 K dokl. = 3400 K 18. in 19. l. = 3000 K pl. + 600 K dokl. = 3600 K 20., 21. in 22. l. = 3200 K pl. + 600 K dokl. = 3800 K 23., 24. in 25. l. = 3400 K pl. + 600 K dokl. = 4000 K 26., 27. in 28. l. = 3600 K pl. + 600 K dokl. = 4200 K 29., 30. in 31. l. = 3800 K pl. + 600 K dokl. = 4400 K 32., 33. in 34. l. = 4000 K pl. + 600 K dokl. = 4600 K 35., 36. in 37. l. = 4200 K pl. + 600 K dokl. = 4800 K 38., 39. in 30. l. = 4400 K pl. + 600 K dokl. = 5000 K	21., 22. in 23. l. = 2800 K pl. + 600 K dokl. = 3400 K 24., 25. in 26. l. = 3000 K pl. + 600 K dokl. = 3600 K 27., 28. in 29. l. = 3200 K pl. + 600 K dokl. = 3800 K 30. l. do 40. l. = 3400 K pl. + 600 K dokl. = 4000 K Kdor je tako nesrečen, da je celo šolski vodja, izgubi polovico vsakokratne aktivitetne doklade.

Splošno zahteva učiteljstvo, da se njega prejemki izenačijo s prijemki uradnikov 4. nižjih plač. razredov. Baje odgovarja načrt Lehrerbunda (torej slovenske Zveze in nemškega Verbanda) tem zahtevkom. Računajmo: Uradnik (C) prejme od 4. do 40. služb. leta (leta praktikanta ne upoštevajoč) 136.640 K,

učitelj pa (računajoč tudi od 4. do 40. služb. leta) po tem načrtu 119.920 K, torej celih 16.720 K manj, kakor uradnik kategorije C. Smo li mi toliko produktivnejši od uradnikov, da bi bilo naših 119.920 K toliko vrednih kot uradnikovih 136.640 K? Odposlanstvo nemškega učiteljstva je reklo pri po-

LISTEK.

† Šolski ravnatelj Jožef Barle.

Kdo bi si bil mislil, ki je poznal moža korenjaka, da se bo že letos poslovil od nas?

Dočakal je sicer lepo starost, zakaj bil je že v 79. letu, ko je prišla ponj bela žena, da ga popelje v deželo Nirvano.

A tovariš Barle ni bil prej nikdar opasno bolan; bil je vedno čvrste, zdrave in žilave narave, zato bi mu bil vsakdo prisodil še nekaj let življenja, zakaj bil je pokojnik prava gorenjska korenina.

Ravnatelj Barle se je narodil 31. januarja l. 1835. od kmetijskih staršev v Lužah šenčurske župnije blizu Kranja.

Kakor je večkrat pripovedoval, je šel že precej prileten v ljudsko šolo v staroslavni Kranj, a pozneje v latinske šole v Ljubljano.

Leta 1858. je dovršil maturo na ljubljanskim gimnaziji. Ranjki pa je ves čas svojih študij na gimnaziji druge poučeval, zato se mu je nekako priljubilo poučevanje. Zglasil se je torej pri tedanji šolski oblasti, da bi rad postal ljudskošolski učitelj.

Dne 29. septembra istega leta je napravil v Ljubljani privatno izpit za učitelja ljudskih šol in je bil 30. septembra 1858. l. provizorično nastavljen na mestni šoli v Kočevju.

A kmalu je prišel v Vipavo. S 1. majnikom 1863. l. je postal definitivni ter v Vipavi služboval do konca junija 1872. l.

S tamošnjim distriktnim nadzornikom in dekanom Grabrijanom je mnogo občeval in se navduševal za narodno prosveto. Bil je ognjeno naroden, zato si je baje nakopal časih neprilik tedanje višje vladne oblasti, toda dekan Grabrijan, ki ga je poznal kot pridnega šolnika, mu je bil vedno dober zagovornik.

S 1. julijem l. 1872. se je preselil na štajersko. Nastopil je mesto nadučitelja v Slovenjem Gradcu na tedanji skupni štirirazrednici.

Tukaj je jako vneto in vestno deloval ter večkrat prejel od c. kr. dež. šol. sveta pohvalna pisma, v oktobru 1879. l. pa je dobil od ministrstva naslov ravnatelja.

Že od l. 1874. je imel ob nedeljah popoldne nekako nadaljevalno šolo, ki so se je pa udeleževali le starejši kmetje. Posebno mu je bilo pri srcu kmetijstvo, katero je ljudi poučeval ter se pri vsaki priložnosti spuščal s kmeti v gospodarske pogovore.

Zaradi sadjereje se je mnogo trudil ter poučeval in nagovarjal kmete k saditvi

boljšega sadnega drevja in k razumnemu oskrbovanju. Starejši kmetje ga imajo v tem oziru v dobrem spominu.

Na raznih razstavah je izložil tudi pridelke šolskega vrta in razno sadje ter dobil vsakokrat pohvalno diplomu ali pa kako kolajno.

Bil je več let tudi predsednik kmetijske podružnice za Slovenji Gradec in okraj. Kot takšen je pospeševal živinorejo in šel ljudem na roke pri osuševanju travnikov.

Zaradi svojega vsestransko vestnega delovanja je bil odlikovan v pomladi 1898. l. z zlatim zaslužnim križcem.

„Obraz in um pač bil mu je hladen, a v prsih nosil je srce ognjeno.“

Bil je vnet za vse dobro; ljubil je svoj narod, nad vse ljubil pa mu je bil njegov poklic. Večkrat je poudarjal, ko bi mu bilo dano še enkrat priti na svet, da bi ničesar drugega ne hotel biti kakor zopet učitelj.

Učiteljstvo ga je spoštovalo in rado imelo, zakaj za vsakega je imel prijazno besedo in dober svet, volilo ga je vedno v okrajni šolski svet, kjer ga je zastopal do svoje vpokojitve.

Bil je soustanovnik slovenjegraškega učiteljskega društva in dokaj let njegov brižni načelnik, vedno pa vesten ud.

Živel je trezno, preprosto in varčno, zato je tudi svojo družino lepo oskrbel.

Starejši sin je doktor in c. kr. notar v Kozjem, kjer obenem narodno županuje. Eden je c. kr. kotarski logar v Dalmaciji, drugi pa učitelj in vrlo situiran posestnik. Dve hčerki sta s pridnima učiteljema omoženi, a ena mu je po materini smrti gospodinjala, za kar ji je zapustil lepo doto.

V Slovenjem Gradcu je imel poleg jasnih dni tudi časih precej sitnosti, sosebno tedaj, ko je hotelo mesto svojo lastno šolo in se je pripravljala ločitev v dve šoli, kakršni sta sedaj.

Bil je načelnik krajnega šolskega sveta baš tedaj. Ta ločitev skupne šole v dve, v mestno in okoliško, pa mu je napravljala mnogo neprilik.

Zaradi vednih šolskih bojev in pogajanj je postal jako nervozen in šel s 1. julijem 1900 v zaslužni pokoj. Šola pa se je ločila l. 1901.

V začetku pokoja se je še nekaj let bavil s kmetijsko podružnico, katere načelnik je bil; a zadnja leta je vse delo odložil in živel le zase.

Hodil je o lepem času v krasni slovenjegraški okolici na izprehode, pogovarjal se s tem in onim. Lansko leto pa si ga videl vedno manj.

Ljudje pa so ga pogrešali in povpraševali: „Kje pa je stari g. Barle, da ga ni nič na izpregled?“

Iz tega je razvidno, da ni pouka prosto ni na dan sv. Marka in tudi ne prve dni Križevega tedna. Razvidno je tudi, da kdor opusti te dni pouk, je zanemarljivo svojo dolžnost Lahko ima to zanj hude posledice, saj je naš disciplinarni zakon tako nejasen in površen, da spravijo lahko šolski oblastniki, kogar hočejo za vsako malenkost v sitnosti in škodo. Marsikdo lahko pokaže koga, ki se mu ni nič zgodilo, akoravno ni imel omenjene dni pouka, a to ni še nikako zagotovilo, da ne bo drugi kaznovan, zakaj vsem nam je znano, da premaguje načelo Benjaminov.

Ponekod si pomagajo s tem, da dovoli krajni šolski svet te dni prosto. Tudi to ne opraviči učiteljstva, ker krajni šolski svet sme dati prosto zaradi zgoraj navedenega šol. in uč. reda le en dan prosto v letu. To mora biti učiteljstvu znano, odbiti mora vsako tako dovoljenje, ker je nezakonito in drugače pade vsa odgovornost tudi na učiteljstvo. Še na drug način si pomagajo v nekaterih krajih. Pouk začena šele ob 9 uri zjutraj. Zaradi tega pričnejo procesije ob 5 ali 6. uri zjutraj in končajo do 9. ure. Otroci se udeležijo procesije skupno z učiteljstvom in po procesiji je šolski pouk. Tu pa nam sili vprašanje, kakšen napredek mora biti dotični dan v šoli? Otroci in učiteljstvo so utrujeni po tri in še večurnem cerkvenem obredu in potem naj se še tri ure udeležujejo pouka! Pa še nekaj! Znana je neka ministrska naredba, ki določuje, da se ne sme zbirati šolske mladine pred 7. uro zjutraj. Če šolski oblastniki pokličejo v veljavo to naredbo, bo zopet imelo sitnosti le učiteljstvo. Zato mislimo, da je dosti razvidno, kaj je narediti učiteljstvu, ako hoče ohraniti svoj ugled in še to malo svobode.

Važna rzsodba.

Dunaj, 11. aprila 1913.

Državno sodišče je danes razsojalo o vprašanju, ali so šolski otroci obvezni udeleževati se verskih vaj njihovoga veroizpovedanja, in če so starši, ki to zabranjujejo, kaznjivi. Neki trgovec na Moravskem ni pustil svojega šoloobveznega otroka ne k službi božji ne sprejemati sv. zakramentov. Okrajni šolski svet je obsodil očeta na 20 K, odnosno 48 ur zapora; zaradi tega vložen priziv je deželni šolski svet odklonil. Nato se je pritožil oče v svojem in v imenu svoje hčerke na državno sodišče, češ, da so se kršili temeljni državni zakoni z ozirom na svobodo veroizpovedanja in vesti in z ozirom na to, da spada on pod zakonitega sodnika in ne more biti od okraj. šol. sveta obsojen. Državno sodišče je zavrnilo pritožbo z motivacijo, da se ni kršila pravica do svobode veroizpovedanja in vesti, tudi se ni kršila pravica, stati pred postavnim sodnikom.

Pred državnim sodiščem se je 10 t. m. vršila obravnava pod predsedstvom dr. Ungerja o tožbi šol. voditelja Franc Grafa iz št. Ruperta proti štajerskemu deželnemu odboru Graf je prej služboval v Tregistu, kjer se je nahajala šola v nekdanji krčmi, in se je plesna dvorana rabila za šolsko sobo. L. 1903 se je postavila nova šola, toda učitelj si je odzdržal svoje stanovanje v gostilnici. Njegova prošnja naj se mu odkaže stanu primerno stanovanje za šol. voditelja, se je odklonila, zaradi česar je razmerje med njim in šolskimi oblastmi postalo napeto. Prišlo je celo do tožbe zaradi razžaljenja časti od okrajnega glavarja proti Grafu in se je proti slednjemu uvedla di-

Tožil je že, da ostri zrak ne de dobro njegovemu grlu, tudi vkreber ni več mogel, dušilo ga je, dokler ga ni v noči 28. marca 1913 udušila pljučnica, katere se je bil kar doma na svojem stanovanju nalezel. Ker je vedno redno živel, so se dopolnile nad njim pesnikove besede;

„Živel mož je dolgo časa,
sneg pobelil mu glavó,
brada bila sivolasa,
se svetila kot srebro.“

Dne 31. marca 1913 smo ga spremili na mestno pokopališče, kjer počiva tudi njegova druga žena. Prvo je bil pokopal že v Vipavi. Učenci obeh šol so ga spremljali, bilo jih je mnogo nad 300. Spremljal ga je g. šol. nadzornik z učiteljstvom na njegovi zadnji poti, pa tudi deputacije iz sosednjega šoštanjskega okraja so šle za krsto. C. kr. uradniki ter mnogo ljudi iz mesta in okolice — vsi so mu izkazali zadnjo čast. Krsto je krasilo mnogo lepih vencov. Mestna občina je podarila krasen venec, baš tako okoliška šola in krajni šolski svet okoliški: najlepši pa je bil oni od učiteljskega društva. Na grobu se je v vzneseh besedah slovenskega govora, ki je lepo upošteval učiteljski stan, njegovo delo ter zasluge ranjkega v tem oziru, poslovil od pokojnika mestni župnik g. Čížek.

Ni ga torej več med živimi, a spomin nanj bo dalje živel.

Bil vesten je vzgojitelj,
pa stanu vzor-učitelj!

Blag mu spomin!

disciplinarna preiskava. Plača se mu je suspendirala na alimentacijski znesek 1320 K. Disciplinarna preiskava je donesla Grafu ukor, zaeno pa se mu je zopet nakazala polna plača. Zaradi zaostalih obresti 106 K njegove, četudi prikrajsne plače pa je tožil Graf deželni odbor, ki je bil tudi obsojen plačati tekem 14 dni 106 K zaostalih obresti in 100 kron sodnih stroškov.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Naznanilo.

Pevcem in pevkam, kateri so se zglasili k sodelovanju jubilejnega koncerta povodom 25letnice učiteljske „Zaveze“, so se razposlale note v partiturah že pretečeni teden. Pri koncertu se pojo naslednji pevski zbori:

A. Moški zbori.

1. a) Fr. Marolt: „Travniki so že zeleni.“ Narodna pesem.

b) J. Žirovnik: „Kaj pa ti pobič...“ Narodna pesem.

c) O. Dev: „Dober večar, luba dakle.“ Narodna pesem.

2. E. Adamič: „Dan slovanski.“

B. Mešani zbori.

3. a) J. Žirovnik: „Prišla bo pomlad zelena.“ Narodna pesem.

b) O. Dev: „Gozdič je že zelen.“ Narodna pesem.

c) M. Hubad: „Ljub'ca, povej, povej!“ Narodna pesem.

4. F. Juvanc: „Izgubljeni cvet.“

5. E. Adamič: „Moravska narodna.“

Skupna pevska vaja za vse priglašence je na binškoštni terek, dne 13. maja t. l. v Ljubljani. Dvorana in ura skupne pevske vaje se naznani čimprej. Zdjaj je nujna dolžnost vsakega posameznega pevca in pevke, da vse zbere natanko naštudira najprej doma, vsak sam zase. Naloga društvenih predsednikov in pevovodij pa je, da določijo še pred dnevom skupne vaje v vsakem posameznem okraju okrajno pevsko vajo. S temi pevske vaje so lahko v zvezi zborovanja učiteljskih društev. Le na ta način je mogoče, da skupna pevska skušnja ne traja predolgo; zakaj ta ima namen naštudirati določene pevske zbere samo v podrobnostih in finesah.

Priučiti pa se je treba moškemu zboru z isto natančnostjo tudi drugim narodnim pesmam, ki se nahajajo v doposlanih partiturah.

Narodne pesmi so se privzele v koncertni vzpored zato, da se o njih seznanijo slovanski gostje, ki pridejo v jubilejnih dneh k nam.

F. Juvanc mešan zbor „Izgubljeni cvet“ se pomotoma ni litografiral, kar se zgodi in naknadno razpošlje v najkrajšem času.

Po sedanjih zglasitvi so moški v mešanem zboru v dvetretinski večini. Kdor ve v svojem okraju (to velja predvsem za Kranjsko) za dobro pevko, ki se še ni priglasila, naj jo pregovori, da se še pravočasno zgloši h koncertnemu sodelovanju. Le veselo na delo!

Odbor učiteljskega društva za kranjski šolski okraj vabi tem potom vse pevce, ki so se zglasili k sodelovanju jubilejnega koncerta, na okrajno pevsko vajo, ki je v nedeljo, dne 4. maja, točno ob 4. uri popoldne v Kranju.

Te pevske vaje naj se udeležijo tudi vsi priglašenci iz radovljanskega okraja! Naj nikogar ne manjka. Kdor se hoče še priglasiti, naj to nemudoma stori, da se mu še pravočasno pošljejo note.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 3. aprila v Ptuj.

Predsednik z radostnim srcem pozdravi lepo število zborovalcev, med njimi novo pristopivšega člana tovariša Frana Karbaša, učitelja na Hajdinu, sosebno pa g. predavatelja dr. L. Pivka, ki je radevolje prevzel času primerno predavanje „Šolstvo na Bolgarskem.“

Burna debata se je vnela pri okrožnici Zveze, tičoč se resolucij kmetijskih občin v zadevi regulacij učiteljskih plač. — Padla je marsikatera trpka na račun naroda, njegovih demagogov, na račun vlade, kateri vsi skupaj nimajo toliko, da bi svoje učiteljstvo pošteno plačali. Brez resolucij kmetijskih občin se zvišajo plače po oblasti in vladi s pritiskom na davkoplačevalce žandarmeriji, častnikom, duhovnikom, deželnim in državnim uradnikom — učiteljstvo nobenemu stanu ne zavida boljšega gmotnega položaja, pač pa zahteva zase, kar mu gre — a za boljše gmotno stanje učiteljstva se že potezajo celo kmetijske občine, in vendar se nič ne zgodi. Učiteljstvo torej nima prijateljev pri demagogih ljudstva, pri vladi in oblasti. Navezano je samo nase, ter je prepirano, da le z radikalnimi sredstvi doseže radikalno regulacijo, in častneje je poslužiti se radikalnih sredstev, nego prosjati. Koraki Zveze, Zaveze, Lehrerbunda in Verbanda so učiteljskemu društvu prepočasni.

Gosp. dr. L. Pivko je temeljito predaval o „Šolstvu na Bolgarskem“ ter žel za svoje krasno predavanje vsestransko pohvalo. Predsednik se mu presrčno zahvali z nado, da še večkrat počasti učiteljsko društvo. — Pomladanski izlet se priredi 5. junija na Ptujsko goro in k vinogradom štaj. hranilnice v Lipnem.

Soglasno se sklene najiskrenejše čestitati profesorju g. L. Lavtarju povodom imenovanja šol. svetnikom.

Tovarišice in tovariši! Na veselo snidenje dne 5. junija na Ptujski gori in v Lipnem!

Gornjegrajsko učit. društvo zboruje dne 1. majnika t. l. točno ob 10. uri v šoli v Gornjem gradu po sledečem vzporedju: 1. Nagovor predsednika; 2. zapisnik; 3. dopisi in pogovor o njih; 4. predavanje tov. Joška Bizjaka: Utrinki iz učnih predmetov lanskega učiteljskega tečaja na dež kmet. šoli v St. Juriju ob j. ž.; 5. slučajnosti. Ker bo predavanje jako zanimivo in poučljivo in ker bomo razpravljali o mnogih važnih zadevah, tičočih se našega stanu v ožjem in širšem smislu, je upanje, da se udeležijo tega zborovanja vsi zavedneži. Glede kosila se je vsaj par dni poprej javiti pri učiteljstvu v Gornjem gradu. Tedaj na gotovo in zadovoljno snidenje! Tovariški pozdrav vsem od Ivana Kelca, t. č. predsednika.

Savinjsko učit. društvo je zborovalo 3. aprila pri „Pihlirtu“. — Med dopisi je prišlo tudi vprašanje Zaveze, koliko je naročnikov Zavezinih listov. Izkazalo se je, da imajo „Popotnika“ 4 šole in 4 učit. osebe; „Učit. Tovariša“ 14 šol in 4 učit. osebe; „Zvonček“ 9 šol (Št. Jur ima 3 izvide).

Po prečitaniu dopisov je predaval tovariš Pečar: „Bridek je naš stan in ne napravljamo si ga še bridkejšega!“

V tem svojem referatu nam je podal mnogo zanimivih spominov izza svojega večletnega službovanja. Na podlagi teh svojih izkušenj je razpravjal o medsebojnem odnosu učiteljstva med seboj in učiteljstva do nadučitelja. Prišel je do zaključka, da šola edino potem uspešno deluje, če je med učitelji sloga, če je nadučitelj svojim tovarišem bolj prijatelj kakor predstojnik. Zahrbtost in denuncianstvo naj izgine iz naših vrst; bodimo si pa odkritosrčni prijatelji! Značilno se glasi nemški pregovor, ki pravi: „Der grösste Schuft im ganzen Land, das ist und bleibt der Denunziant.“

Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje dne 1. majnika t. l. ob 11. uri v okoliški šoli v Celju. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Zadnjič izostalo poročilo računskih pregledovalcev. 3. Dopisi, tekoče društvene zadeve (važno!), vprašalna skrinjica. 4. Razgovor o vprašanjih za letošnjo uradno konferenco: a) Kaj in kako naj se v ljudski šoli riše s šestilom in ravnilom? b) Kako je navajati šolsko mladino, da bo tudi pozneje v življenju rada in s pridom čitala? (Prosim, razmišljajte o teh vprašanjih!) 5. Slučajnosti. Pridite vsi, ki Vam je mar stanovsko društvo! Franc Brinar, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo dne 3. aprila t. l. v ormoški okoliški šoli v navzočnosti 24 članov in dveh gostov. Predsednik tov. Rajšp je v pozdravnih besedah vzbujal v nas zaupanje, da bodo tudi za učiteljski stan nastopili pomladni dnevi. To upanje imamo in se ga oklepamo z vsem srcem. Omenil je nadalje izstop tov. Karbaša iz našega društva, ker je bil prestavljen v ptujski okraj. Zapisnik občnega zbora in odboreve seje se je vzel na znanje. — Zanimiv je bil referat tov. Rajšpa o dopisu Štajerske učiteljske zveze o novo izdelanem osnutku učiteljskih plač. Upamo, da bo deželni zbor postal skoraj delazmožen in da bo te naše opravičene zahteve upošteval. Živahna debata se je razvila tudi o nekem dopisu zavarovalnice „Erste öster. Unfallversicherungsgesellschaft in Wien“. Končno se je sklenilo, da naj spravita to zadevo delegata pri zborovanju Zveze slov. štaj. učiteljev v razgovor. — Gdč. Micika Velnarjeva nas je s svojim temeljitim govorom seznanila z vzgojnimi idejami Ellen Keyine knjige „Stoletje otroka“. Posebno moški so pazljivo poslušali izvajanja in se tako seznanili vsaj nekoliko z idejami te velike žene, ki je pa ne smemo primerjati s sedanjimi angleškimi sufragetkami. Končno se je izrazila želja, naj predavateljica objavi ta svoj govor v „Popotniku“; zaradi tega opuščam nadaljno poročilo o vsebini govora. — Delegati za binškošno zborovanje Zveze slov. štaj. učiteljev ostanejo isti kakor lani. — Meseca junija pa hočemo izleteti v Središče in bomo zopet enkrat tamkaj zborovali. Po zborovanju so nam naše pevke in pevci zapeli nekaj prav lepih pesmi in so nam urice kaj hitro minile. — Kakor sem že uvodoma omenil, se je zborovanja udeležilo 24 članov in dva gosta. A naše društvo šteje čez 30 članov in bi nas veselilo, da nas enkrat tudi ostali pogledajo, saj jim vsaj tako upamo, naša družba ni preslaba. Kaj pa tisti, ki še sploh niso člani društva? — 4. junija se vidimo v Središču, mogoče vendar enkrat vsi skupaj. Na zdar!

Argus.

Goriško.

Goriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 3. aprila t. l. v dvorani pri „Zlatem jellenu“. Predsednik tov. Križman otvori zborovanje s presrčnim pozdravom na zbrano učiteljstvo. Nato sporoči, da je bila svoj čas učiteljska deputacija v Trstu na c. kr. namestništvu glede definitivnega nameščenja nekaterih učiteljev goriškega okraja ter je pričakovati, da reši deželni šolski svet zadevo ugodno. Ravno tako je zagotovil deputaciji gospod namestnik, da bo gotovo predložen zakon glede štetja stanarine v penzijo v Najvišjo sankcijo. Predsednik sporoči tudi, da je ministrstvo ugodno rešilo zadevo tov. Petra Medveščka glede županovanja. Dalje naznani, da so se našle pri ces. kr. okrajnem šolskem svetu v Gorici nekatere pomanjkljivosti. Poročila po raznih časopisih do sedaj niso še točna Primanjkljaj je gotov, toda dognano ni še, koliko. Zastopnika učiteljstva imata pri tem čiste roke, ker ni sta bila nikoli pregledovalca računov.

Tovariš Klavora vpraša: „Kaj storiti z učencem, ki dovrši med šolskim letom 14. leto svoje štastosti?“

Predsednik tov. Križman odgovori: „Zakon določuje obiskovanje šole do dovršenega 14. leta. Na željo staršev mora pa voditelj izšolati takega otroka, vročivši mu odpustnico.“

Doloci se 40 K podpore učiteljskim v Gorici iz društvene blagajnice, da se morejo lažje udeležiti sestanka učiteljskih, ki bo v letošnjih počitnicah v Ljubljani.

Predsednik toplo priporoča učiteljstvu, naj se naroči na učiteljske liste.

Zaveza slavi letos 25letnico svojega obstanka, ob isti priliki se priredi velik koncert v Ljubljani. Predsednik vabi vse pevce in pevke k sodelovanju in naj se čim prej priglase pri društvenem pevovodji, da dobe potrebne glaske.

Poziva tudi nekatere mlade učitelje, ki radi zabavljajo po krčmah čez društvo in učiteljska zastopnika. To ni kolegialno. Če ima kateri kako željo, naj jo pove pri zborovanju, da se mu pojasni; grdo je zabavljati okolo, če ni dotični navzoč. Svojo kritiko naj izrazi tam, kjer ima prizadeti priliko zagovarjati se.

Slednjič sporoči predsednik učiteljstvu, če želi kateri tovariš ali tovarišica kakega pojasnila, naj se obrne na predsedništvo društva in dobi tozadevni odgovor. Čitanje zadnjega zapisnika se opusti.

Tajnik tov. Rojic poda letno poročilo, iz katerega posnemamo, da šteje društvo 2 častna in 130 rednih članov.

Tekom leta je bilo 6 zborovanj in 4 predavanja, in sicer:

I. „Žensko vprašanje,“ predaval tov. A. Vodopivec.

II. „Učiteljsko gospodarsko vprašanje,“ predaval tov. Fr. Mermolja.

III. „O nekaterih vprašanjih moderne vzgoje,“ predaval g. ravnatelj V. Bežek.

IV. „Geološki izprehodi po Goriškem,“ predaval g. profesor J. Seidl.

Razen s predavanji se je društvo pri vseh zborovanjih in odborovih sejah resno pečalo z razmotrivanjem raznih aktualnih društvenih in stanovskih zadev.

Poročilo blagajnika tov. Plesničarja kaže 873 K 75 vin. dohodkov, 546 K 47 v. stroškov, torej 327 K 28 vin. preostanka. Ta bi bil večji, ako bi vsi člani storili svojo dolžnost in poravnali društveno.

Pregledovalnem računa sta bila izvoljena tovariša E. Praprotnik in R. Orel.

Končno je bil voljen zopet z vzklikom enoglasno stari odbor.

Književnost in umetnost.

Božena Nemcová, Češke pravljice. Zaradi ocene v Pedagoškem zborniku 1912 str. 30, v kateri pripoča Josip Brinar to knjigo šolam, dohajajo vprašanja, ali se do biva ob večjih naročilih po znižani ceni „Mariborski Sokol“ javlja kot založnik šolskim vodstvom, ki hočejo naročiti večje število izvodov teh pravljic bodisi za skupno čitanje v šoli ali za šolsko knjižnico, da jim daje v ta namen 30 odst. popusta, t. j. broširan izvod po 70 vin., vezan po K 1.— Mariborski Sokol.

Srednješolski vestnik.

** Učni jezik na srednjih šolah, ki so namenjene za Slovence. O tem za našo mladino prevažnem vprašanju se je pred sedmimi leti resno posvetovalo 20 profesorjev, ki so se na iniciativo deželnega šolskega nadzornika Hubada zbrali dne 12. februarja 1906 pod predsedstvom ravnatelja Wiesthalerja v konferenčni sobi c. kr. I. državne gimnazije. Po živahni debati se je jezikovno vprašanje na naših srednjih šolah principialno enoglasno rešilo v tem zmislu, da bodi učni jezik za vse predmete razen nemščine v vseh razredih slovenski. Isto stališče je (glede učnega jezika na naših srednjih šolah) zavzelo „Društvo slovenskih profesorjev“ na svoji glavni skupščini dne

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26

(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

22. decembra 1907 in na vseh nadaljnjih svojih skupščinah — ter istotako učiteljski zbori naših utrakvističnih gimnazij. V l. 1911 in 1912 pa se je pri konferencah za določitev učnih knjig pojavilo nekaj glasov proti temu stališču, in to je napotilo „Društvo slovenskih profesorjev“, da je koncem leta 1912 uprizorilo med svojimi člani in sploh med slovenskimi profesorji enotno učno jezikovno na naših srednjih šolah. Na izrednem občnem zboru dne 27. decembra 1912 se je izvolila štiričlenska komisija, da ugotovi izid enketnega glasovanja o učnem jeziku na naših srednjih šolah. Ta komisija (prof. dr. Debevec, dr. Ilesič, Jeran in šolski svetnik Sinkovič) so se 22. februarja 1913 — ko je vsak sam zase pregledal in presodil vse odgovore — zbrali pod predsedstvom društvenega predsednika ter po daljšem posvetovanju dognali kot rezultat enketnega glasovanja sledeče: „Ogromna večina odgovorov (155) meri na popolno poslovenjenje naših srednjih šol, a obenem zahteva preuredbo pouka v nemščini, od l. razreda pričenši do najvišjega. Oboje se mora vršiti obenem.“ — Proti se je našlo 31 glasov. Vsi pa stoji na stališču, da se mora naša mladina naučiti nemščine popolnoma. To naj služi v pojasnilo slovenski javnosti, ki so jo begala napačna poročila po domačih, nemških in italijanskih listih. — Odbor „Društva slovenskih profesorjev“

**** Učiteljstva na Hrvaškem in v Slavoniji.** Koncem šolskega leta 1911/1912 je bilo na Hrvaškem in v Slavoniji šest učiteljskih; od teh so tri deželna: moško učiteljske v Zagrebu, v Petrinji in v Osijeku. Ostala tri učiteljske so konfesionalna: žensko učiteljske v samostanu usmiljenk v Zagrebu, srbsko učiteljske v Karlovcu in srbsko učiteljske v Pakracu. Na moških učiteljskih v Osijeku in Petrinjah se smejo vpisati tudi ženske. Ker postanejo lahko učiteljice tudi učenke, ki dovrše deklinični licej v Zagrebu se učno oboje tega zavoda šteje k onemu na učiteljskih. Na vseh navedenih zavodih je bilo 97 učnih oseb in 704 učenci in učenke, in sicer: v Zagrebu na kralj. učiteljsku 15, oziroma 140, na učiteljsku usmiljenk 15, oziroma 198 in na liceju 24, oziroma 75; v Petrinji 12, oziroma 62; v Osijeku 14, oziroma 106; v Karlovcu 10, oziroma 64 in v Pakracu 7, oziroma 59. Med učenci je bilo 301 moški in 403 deklet. Po veri se dele: 509 rimokatolikov, 174 pravoslavnikov. Stroški za vsa učiteljska so znašali 292.708 kron, od tega 241.896 kron za plače učiteljskega obojja.

**** Društvo slovenskih profesorjev** priredi v soboto, dne 19. t. m., ob 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ prijateljski seštanek. Na dnevnem redu je razgovor o predlogih na delegacijskem zborovanju v Krakovem. Z ozirom na pomembnost predmeta in važnost stanovske organizacije pričakuje prav posebno obilne udeležbe — odbor.

Politiški pregled.

*** Angleške sufragetke** so si ustanovile lastno gledališče. Uprizarjale se bodo predstave, ki se bavijo z ženskim vprašanjem. Vsa dela, kakor vodstvo, insceniranje, dekoracije itd. bodo izvrševale izključno ženske roke.

*** Generalni štrajk na Belgijem** bo povzročil državi neizmerno škodo. Tona premoga, ki je veljala prej 16 frankov, velja sedaj 23. Peči v steklarnah bodo morali pogasiti in taka peč je potem za nič, ker se mora podreti, kar pomeni izgubo 9 milijonov K. Dosedaj je bilo na Belgijem 27 peči z mesečno produkcijo v vrednosti pet milijonov frankov. Tudi mnogo plavžev bodo morali opustiti z dnevno izgubo 100.000 fr. Štrajkujočih bo okoli pol milijona.

*** Dijaške demonstracije za Črno goro v Milanu.** V petek popoldne se je zbralo v Milanu okrog 300 laških dijakov, ki so priredili po mestu demonstracijski obhod. Nosili so v rokah črnogorske zastavice in klicali so: „Živel črnogorski kralj!“ Policija je bila popolnoma mirna in jih je pustila pri miru, ker niso razgrajali. Za dijake je hodila velika množica prebivalstva, ki se je vedno bolj množila in viharno pozdravljala demonstrante. Demonstranti so šli nato pred poslopje črnogorskega konzula, kjer so vnovič klicali: „Živela Crna gora!“ Na balkonu se je pokazal črnogorski konzul s svojimi funkcionarji in se je demonstrantom zahvalil za ovacije. Nato so se demonstranti mirno razšli.

*** Papež je govoril.** Ko je zadnjič sprejel papež v benefikacijski dvorani v Vatikanu laške romarje iz Milana, se mu je poklonil kardinal Ferrari, katerega fulmi-

nantno klečeplaznemu nagovoru je odgovoril papež blagohotno, da bo on vedno in dosledno vztrajal na nepobitnih zahtevah katoliške cerkve, na zahtevah, katere ji je priznal neki konstantinski edikt, ki določa cerkvi, pravico do eksistenčnih sredstev (denar in naturalije), z kaj teh zahtev cerkvi ne more nihče odrekati, ker cerkev katoliška tudi ni končno družba angelov, marveč družba ljudi. Gotovi ljudje, pravi papež, nam hočejo odrekati človeške zahteve in potrebe, toda to je krivično. Tudi papež hoče imeti pri tem svoj delež. Glede časopisja se je izrazil Petrov namestnik, da si dovoli časih malo preveč. Končno pa je izjavil sveti oče, da ga strašno veseli, da lahko v tako številnem krogu pohlevnih ovčic poudarja, pravice sv. cerkve in je pozival navzoče romarje da naj se pač trdno oklenejo sv. vere in Petrovega stola, da ne bodo odpadli zvesti od najzvestejših.

*** Novo drž. posojilo.** Finančni minister vzame v Nemčiji novo državno posojilo v znesku 130 milijonov kron ali 122.800.000 nemških mark. Posojilo se bo rabilo za železniške potrebe. Obrestna mera je 4 in pol in posojilo se vrne v 65 letih. O priliki pogajanj za to posojilo je finančni minister zatrdil, da je položaj na Balknu jako pomirljiv in da se vsa zadeva v kratkem ugodno reši.

*** Politiške razmere v Bosni** postajajo od dne do dne bolj žalostne. Vlada sili svoj nemški uradni jezik pri železnicah, politične stranke pretijo z opozicijo pri proračunu. V Bosni se zopet vidi v malem vso našo notranjo politiko. Vlada po vsej sili hoče prodreti s svojim predlogom o nemškem uradnem jeziku, kar za Bosno pomeni velik gospodarski korak nazaj. Uboga dežela naj plačuje železnice, službe naj pa imajo Nemci, ki nimajo doma kaj jesti. To je kletev, ki leži na tej ubogi deželi, in z nemščino naj bo sedaj vse lepo ozdravljeno.

Učiteljski konvikt.

Lietnina: Valentin Zavrl in Ernestina Oman, oba iz Begunj pri Lescah. Ivan Pavlišek, nadučitelj v Rušah pri Mariboru. Hvala!

Obresti: 482 49 K.
Darovi: Kmetiska Posojilnica Ljubljanske okolice v Ljubljani, 50 K; Cyril-Metodova podružnica Hrastnik, na zahtevo g. E. Gangla 4 K od vstopnine k igri „Sin“. Hvala!

Kranjske vesti.

— **Odlikovanje.** Nadučitelj ljudske šole v Spodnjem Logatcu, Josip Turk, je bil odlikovan za svoje službovanje z naslovom ravnatelja. To je plačilo, ker se je moral kot okr. šolski nadzornik umakniti — Štruklju!

— **Iz ljudskošolske službe.** C. kr. mestni šolski svet je imenoval na mesto na dopustu se nahajajočega nadučitelja Jakoba Dimnika, dosedanjo volonterko na IV. mestni deški ljudski šoli Ano Likozarjevo za suplentko na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. Na mesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajoče učiteljice Marije Kotnikove je bila imenovana za suplentinjo Kornelija Čermeljeva na štirirazredni ljudski šoli v Raki. Obolelo učiteljico Frančiško Mikčevo v Žužemberku bo nameščala suplentinja Ljudmila Pristovova.

— **Souvanovo hišo v Šelenburgovi ulici v Ljubljani** so vzele za prihodnje šolsko leto v najem Uršulinke. Prodajalnice v prilitju ostanajo, sobe v prvem nadstropju pa se adaptirajo za učilnice.

— **Zaročil se je** tov. Franc Luznar, nadučitelj na Primskovem pri Kranju z gospi Karlo Sajovčevico iz Kranja.

— **„Tagespošta“** prinaša te-le zanimive podatke o gospodarskem propadanju kranjske dežele: L. 1911 je bilo v uradnem področju ljubljanskega dež. sodišča izvršenih 14.215 eksekucij, od teh v Ljubljani 5186, v l. 1912 pa 16021 in od teh v Ljubljani 5668. L. 1911 v uradnem področju okrožn. sodišča Novo mesto 7214, od teh v mestu samem 349; l. 1812 je bilo 8464 eksekucij, od teh v Novem mestu 224. Negotova stanje države v teh časih je povzročilo l. 1911 pri deželnem sodišču v Ljubljani 13, leta 1912 pa 25 konkurzov. V industriji je bilo lansko leto opažati jako mlačno gibanje, tudi stavbarstvo še od potresnega leta 1895 ni bilo nobeno leto tako slabo kakor lani. Žetev lani je bila slabo srednja. Vinska letina še ni bila nikdar, odkar obstajajo novi nasadi, tako slaba kakor lani. Kredit je bil drag, blagovni promet nezaten. Za-

radi vojne na Balkanu je malo denarja, zato morajo veliki trgovci dolgo čakati na izplačila zadolženih malih trgovcev, ti pa zopet na odjemalce, ki kupujejo na kredit tudi samo najpotrebnejše stvari. Živinoreja trpi na pomanjkanju krme in sluzinčadi. Vse, že deca, misli in išče rešitve v izseljevanju v Ameriko. — Mi pa se le bojujemo dalje — za Albance!

— **Tujski promet na Kranjskem leta 1912.** Deželna Zveza za tujski promet nam poroča da dokazujejo statistične tabele, ki jih je sestavila c. kr. deželna vlada, da je bilo v minulem letu 102.908 tujcev na Kranjskem. Tujski promet je torej znatno napredoval in se je število zvišalo od leta 1908, ko je bilo vseh tujcev le 75.702, za 27.206, to je približno za 40%. Posebno lepo narašča število tujcev v našem glavnem mestu Ljubljana je imela leta 1912 vzlic slabi sezoni 75.672 tujcev ter je naraslo število za 7222 več kot leta 1911. Drugi gorenjski kraji zaradi slabe letne sezone niso napredovali. Bled je imel 5775, Bohinj 2402, Kranjska gora 624, Kamnik 354 in Toplice 1114 tujcev. Obisk postojnske jame je narasel; obiskalo je v preteklem letu 70.416 tujcev našo svetovnoznano jamo. Obisk se je torej za 11.000 od leta 1911 povzdignil.

Štajerske vesti.

— **Nekaj mlgljajev našim mladim tovaršcam.** V nekem listu čitamo: Da je učiteljicam marsikaj dovoljeno, kar vobče drugim damam ni, je istina. Nikakor pa ni njihovem ugledu v korist, ako sprejmejo v svoji sobici poedine moške obiske. Naravnost škandalozno je, ako so ti obiski različnih gospodov, znabiti tudi neučiteljev, in se vrše prepogosto in vsak čas. Povrhu pa imajo take — nedolžne — zabave med drugimi še te-le slabe posledice: Prej jako vestna in marljiva mlada učiteljica postane razstresena, pozabljiva in površna. Vse drugo ji roji po glavi. samo priprava in poprava ne. Šola ji je neljuba čakalnica na brzovlak v željno pričakovano možitev. Drage tovaršice, tako ne! Spoštovani tovariši, vi pa premisslujate, ali niste prekoračili meje dostojnosti s svojim vedenjem.

— **Iz Gradca.** Deputaciji štajerskih deželnih uradnikov je dr. pl. Kaan zatrjeval, da se bo on kot finančni referent jako zavzel za to, da se bodo državni predkazni deželam v prvi vrsti porabili za deželno uradništvo in učiteljstvo.

— **V Mürzzuschlagu** je ondotni občinski odbor sprejel resolucijo v prilog regulaciji učiteljskih plač, razentega pa pozdravlja sklep štaj. deželnega odbora, preko deželnega zbora urediti vprašanje plač deželnih uradnikov in učiteljsva.

— **Iz Gradca** nam pišejo: Na vsakem občnem zboru štajerske kmetijske družbe se opaža, da je s slovenske strani slaba in nič organizirana udeležba. Slovenske podružnice tvorijo s svojimi člani tretjino v družbi, a ker so na občnem zboru številno in kvalitativno slabo zastopane, pridemo Slovenci prav slabo do veljave. Ne mislimo samo na glasovanje, tudi primernih debatarjev, ki bi bili strokovno dobro podkovani in bi lepo govorili, nimamo. Če se kdo oglasi, je to kvečjemu kak izzivač, ki bi rad na občnem zboru strokovne kmetijske organizacije govoril politiko. Za to je dovolj časa in prostora drugod. Ko so se sprejeli Hohenblumovci in Pantzenci, je očital nekdo Pantzu, da je bil svoje čase napredni agrarec, danes pa je klerikalec. — Pantz se je branil z Bismarckom, češ, da je pričel kot konservativec, končal pa kot nacionalni liberal. Študij in življenjske prilike lahko izpremenijo politično naziranje. Verstovšek, ki je dotlej gledal topo pod mizo in se očitno dolgočasil, mu je živahno pritrjeval, kar je zbudilo med slovenskimi udeleženci živahno veselost. Saj je našel sorodno dušo; obenem se mu je pomirila vest, ko je slišal, da tudi veliki Bismarck ni bil kot politik večji značaj kot mali Verstovšek.

— **Slivnica pri Celju.** V 78. šte. „Slov. Naroda“ z dne 7. aprila t. l. dopisnik iz Šmarja pri Jelšah ostro prijema člane okr. šolskega sveta zaradi imenovanja nadučitelja pri Sv. Štefanu. Smelo trdim, da je ta dopisnik drugod doma in ne v Šmarji; tudi se ne bom prekekal, trdi li prav ali ne, ozir. ali je napad upravičen ali ne. — Ker pa tam pozivlja učiteljstvo šmarskega okraja, naj to mene kot zastopnika pokliče na odgovor — izjavljam, da tega prav nič ni treba, ker bom o priliki prihodnjega zborovanja to zadevo pojasnil toliko, kolikor me ne veže uradna tajnost.

Toma Kurbus.

— **iz Mozirja** nam pišejo: Tukajšnji okoliški občinski odbor je imenoval v svoji zadnji seji tukajšnjega nadučitelja tovarša Franca Praprotnika svojim častnim občanom za zasluge, ki si jih je pridobil za občino, posebno na poiju sadjarstva. Občin. odbor je govoril vsem, ki znajo delo čislati, iz srca. Vseh edina želja je, da bi bilo dano tovaršju nadučitelju mnogo pomladi z njenim cvetjem, ki ga toli ljubi; mnogo jeseni, ki prinašajo sadove njegovega truda! Živio!*)

Goriške vesti.

— **Obrtne šole na Goriškem** so dobile deželno podporo, in sicer: v Komnu 350 K, v Gabrovici 601 K 43 vin., v Ajdovščini 300 K 73 vin., v Bovcu 300 K 73 vin., v Sežani 300 K 73 vin., v Tolminu 300 K 73 vin., v Kanalu 300 K 73 vin.

— **Za suplenta na goriškem moškem učiteljsku** je imenovan Anton Pavšič.

— **Poslopje za italijansko moško učiteljske** bodo zidali v Gradišču ob Soči.

— **Pomnožen c. kr. okrajni šolski svet** za gorico okolico je imel svojo sejo pretekli četrtek ob 10. in pol predpoldne na Vogrskem, in sicer zato na Vogrskem, da so si ogledali vsi člani okrajnega šolskega sveta poslopje, ki se namerava kupiti za tamošnjo ljudsko šolo, in sicer Rubijev grad. Okrajni šolski svet je razpravljal na tej seji tudi o raznih drugih predmetih.

— **Oficirji pri Schulvereinu.** Vojaško poveljstvo v Gorici je priredilo zabavo, ki se je vršila v poslopju Schulvereina in ki je baje izborna uspeša. Sodelovali so oficirji in dame tamošnje družbe, kar se v nemških krogih pohvalno omenja. Zabaveželjnim ljudem gotovo privoščimo to, a vprašali bi pa vendar vojaško poveljstvo, bi li dovolilo častnikom sodelovati tudi na kaki prireditvi v slovenske kulturne svrhe, pri čemer pa moramo še posebe naglasiti, da društvo Schulverein ne zasleduje samo kulturnih namenov, ampak je njegovo delovanje nacionalno-politiške naravi, naperjeno naravnost proti eksistenci našega naroda — je torej za nas Slovenske politično-bojna organizacija v najusodnejšem pomenu te besede.

— **Narodni muzej v Gorici.** Za Narodni muzej v Gorici prihajajo pridno darovi. Obilo lepih reči je že nabranih. Sedaj so nabrani darovi zbrani v posebni sobi hiše Drufovke v Gosposki ulici; treba bo pa dobiti primerne prostore in otvoriti muzej.

— **Profesor Finšger.** „Soča“ poroča: V soboto popoldne je šla kot blisk po mestu vest, da je bil proti poldnevnu aretiran profesor Finšger, prejšnji okrajni šolski nadzornik v Gorici, ker bi bil zapleten v afero Rozina. Finšger je v preiskovalnem zaporu in se vodi proti njemu preiskava, ki pač dožene, kaj je na stvari resnice.

— **Akademija,** ki so jo priredile v nedeljo gojenke goriškega c. kr. ženskega učiteljskega sodelovanjem vojaške godbe v korist podpornega sklada za gojenke zavoda, je uspeša izborna v vsakem pogledu. Došlo je obilo občinstva, ki je z zanimanjem prisostvovalo proizvajanju vzporeda.

— **Dijaški koncert,** ki se je vršil v soboto, 5. aprila s sodelovanjem moške in ženske podružnice sv. Cirila in Metoda, je bil povoljno obiskan. Najlepša točka vzporeda je bila Dvořakova „Humoreska“, ki jo je moral Karel Sancin na splošno željo občinstva ponoviti. Pokazal nam je izborna tehniko in občutek, s katerim igra. Od njega pričakujemo lahko upravičeno še marsikaj v bodočnosti. Presenetil nas je tudi gojenec II. tečaja Bravničar. Ne slikamo si ničesar v iluzijah, ampak zdi se nam, da vstajajo nove moči z umetniškim zanosom in energijo mladosti. Dvignila nas je Raffova „Kavatina“, ob „Ogrskem plesu“ pa smo obstali. Orkester je igral na splošno dobro. Najbolje je izvajal Richterjevo „Korsičanko“. Pevski zbor nam je najbolj ugajal v „Spevi lidu českeho“. Pri veselici so igrali burko „Izposojena soproga“. Igralci so bili dobri.

— **Smrtna kosa.** Pretekli petek je umrl na operaciji v bolnišnici v Trstu tov. Kristijan Bratina, nadučitelj v Bovcu je služboval 23 let. Zapuščal vdovo in osem otrok. Blag mu spomin!

— **»Lega Nazionale«** v Gorici. Na občnem zboru podružnice v Gorici se je sporočilo, da je imela lani dohodkov K 12.427.93. Preostalo ji je iz leta 1911 K 6.637.93. Torej skupno K 19.065.86. Iz-

*) Tej želji se pridružujemo tudi mi. Uredn.

datkov je bilo K 13.060.01, ostane kron 6.005.85. Obilo denarja naberejo, največ iz zaslužkov s Slovenci, za ... V odboru so: Bombič, Pinavčič, Travan, Perinčič, Maran, Naglič, Jug, govoril je Březina.

Tržaške vesti.

—t— **Deželni zbor tržaški.** Na seji dne 8 t. m. se je odobril obračun šolskega zaklada za leto 1912 in proračun istega zaklada za leto 1913. Glede postavke „zaklad normalnih šol“ v znesku K 2590.88 priporoča poročevalec sv. Arch, da se jo briše, ker se že več nego 40 let samo prestavlja iz proračuna v proračun. V imenu Slovencev je svet. Wilfan izjavil, da bodo iz znanih razlogov glasovali tako proti obračunu kakor proti proračunu.

—t— **Skupni poučni šolski izlet** v postojnsko jamo se vrši v soboto, dne 24. maja. Ker je treba najeti pravočasno poseben vlak in urediti vse predpriprave, so naprošena vsa vodstva okoliških slovenskih šol, katerih učenci se namerujejo udeležiti tega izleta, da javijo nemudoma vodstvu svetoivanske šole natančno število udeležnikov.

—t— **Nemško šolsko društvo v Trstu.** Iz poročila Schulvereina v Trstu posnemamo, da je imelo omenjeno društvo v preteklem letu 420 članov, med temi 40 ustanovnikov. Dohodkov je bilo skupno 2005 K, in sicer na članarini 861 K; splošnih darov je bilo 240 in za prodane predmete se je izkupilo 356 K. Sicer s to zadnjo točko društvo baje ni imelo ravno sreče, ker ni bilo posebnega povpraševanja po društvenih predmetih. Iz tega poročila se vidi, da ta nemška toliko hvaljena narodna zavest še ni tako grozna. Par tisoč kron spravimo mi skupaj v enakih razmerah prej kot oni. Ako ne bi bilo podpore od drugod, bi Schulverein ne gospodaril dolgo v naših krajih.

—t— **Koncert „Glasbene Matice“** v Trstu se je vršil preteklo soboto in je v vsakem pogledu izborni uspel. Največ zaslug si je pridobil pevovodja tov. Karel Mahkota. Kot solist je sodeloval s častnim uspehom tov. Avg. Waschte.

—t— **Davek za javne predstave in veselice.** Deželni odbor tržaški razglašal načrt zakona glede uvedbe davka za javne predstave in veselice za Trst. Ta zakonski načrt je bil že na dnevnem redu deželne zbornice lansko leto in pride v bodočem zasedanju zopet na dnevni red. V tretjem odstavku tega zakonskega načrta se predlagajo sledeče davčne postavke: po 2 v. n. za vstopnice, ki stanejo 20 vin.; po 4 vin. za vstopnice od 20 do 60 vin.; po 6 vin. za vstopnice od 60 do 100 vin.; po 10 vin. za vstopnice od 1 do 2 kron in po 10 vin. več za vsako krono za vstopnice nad dvema kronama. Pri aboniranih vstopnicah se zaračuna davek po visokosti abonentske cene. Znižane in proste vstopnice se obdačijo po prvotni ceni. Izvzeti so javni muzeji, predavanja, ki imajo znanstveni ali umetniški značaj in dobrodelne prireditve, za katere pa se mora vedno za vsak slučaj prositi mestni zastop.

Istrske vesti.

—i— **V Borštu** je umrla preblaga gospa Marija Jančarjeva, vdova bivšega učitelja-voditelja katinarske šole. S smrtjo pokojnice bo Boršt občutil bridko izgubo, zakaj bila je prava mati ubogim, skrbna voditeljica in učiteljica nežne mladine, ki jo je vedno zbirala okrog sebe, deleč ji lepe in koristne nauke. Zaradi svoje prave, odkritosrčne pobožnosti, usmiljenega in plemenitega sica je uživala preblaga gospa obče spoštovanje blizu in daleč. Blag ji spomin!

Koroške vesti.

—k— **Ustanovitev ženske podružnice Südmarke v Velikovu.** Na občnem zboru moške podružnice Südmarke, ki se je vršil preteklo nedeljo zvečer v mestni telovadnici, se je ustanovila ženska podružnica „Südmarke“. Že dejstvo, da je v Velikovu možna taka podružnica, kaže velik napredek nemštva, oziroma nemškutarstva; bolj pa nas more pretresti število članov! Cujte in strmite! 116 jih je! Koliko je med njimi Nemcev, to ti kažejo razni „iki“ in „čiči“. In kaj porečejo k vsemu temu slovenski krogi? Koliko članov ima velikovska podružnica CMD, in kako deluje?!

—k— **Nemškutarke občine za Schulverein.** Občine Grabštanj, Podklošter in Grebin so pristopile k Schulvereinu kot ustanovni člani s 50 K ustanovnine. Zadruga se je hotela gotovo izkazati hvaležno za prejetih 10.000 K kot podporo pri stavbi nove šole. To smejo storiti nemškutarke občine! Kakšen vrišč in hrup bi zagnali nemškutarji, ako bi storila slovenska občina kaj enakega ter darovala par kron za slovensko obrambno društvo.

—k— **Koroška deželna zveza nemških učiteljev** ima od 1080 učnih oseb, na omenjenih ljudskih šolah nastavljenih, včlanjenih 1042 udov; to je torej zares zgledna zveza. Kaj pa pomeni to za slovensko narodnost, si lahko izračunamo.

Splošni vestnik.

Slovenska Solska Matca. Člane iznova opozarjamo, da naj se za knjige zgledajo pri poverjeniku dotičnega okraja; pri poverjeniku dobe knjige tudi tisti člani, ki so poslali letnino naravnost Slovenski Šolski Matici v Ljubljani ali pa so jo plačali pri Celjski gospodarski zadrugi. Tudi knjige Hrvatskega pedagoškega književnega zbora dobe člani pri svojih poverjenikih. — Novim članom še vedno lahko postrežemo z zadnjimi in prejšnjimi publikacijami S. Š. M. **Češki rezervisti za Šolsko Matco.** Nekega češkega rezervista 81. pešpolka, ki se je vračal na dopust, je vprašal nekdo, koliko so posamezni vojaki na meji dobili od božične zbirke. Rezervist je odgovoril: „Po 63 vinarjev!“ „Torej je bilo ravno za eno večerjo?“ „Ne, bilo je premalo; zato smo prejete zneske zložili skupaj in jih poslali „Matici Šolski“ v Prago!“

Tečaj za pridelovanje zelenjadi pri redi kmetijska šola na Grmu dne 5., 6. in 7. maja t. l. z naslednjim vzporedom: V ponedeljek, dne 5. maja: od 2. do 4. ure popoldne: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in v okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta. V torek, dne 6. maja: Od 8. do 10. dopoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjadi v gorkih lehah in na prostem. Dobava potrebnega semena. Naročanje semen po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12. ure: Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4. ure: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi za pronojo in domačo porabo. Od 4. do 6. ure: Praktično razkazovanje. V sredo, dne 7. maja od 8. do 10. dopoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje). Od 10. do 12. ure: Ohranjanje in ukuhavanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5. ure: Ukuhanje zelenjadi v sadni kuhinji (praktično). — Oddaljenim in podporo potrebnim udeležencem iz Kranjske plača ravateljstvo stroške za pot do Novega mesta in za prehrano po 1.50 K na dan. Podpora dobe je tisti, ki se jim izrečno dovoli in ki zanjo do 27. aprila po dopisnici prosijo. Ker se pripusti k tečaju le omejeno število udeležencev, se je zgledati za tečaj do 27. aprila. Vabimo naše gospodinje in kmetijske dekleta k obilni udeležbi!

Poziv slovenski javnosti. Že enkrat smo se obrnili na slovensko javnost s prošnjo za brezplačna prenočišča za v počitnicah potujoče dijake, vendar je bilo prav malo odziva. Zato se danes zopet obračamo do slovenske javnosti z isto prošnjo, ker je za slovensko dijaštvo velikega pomena, da v počitnicah potuje po vsem slovenskem jugu. Ustanovili smo letos počitniško zvezo vsega jugoslovanskega dijaštva. Brezplačna prenočišča se nabirajo tudi med Hrvati in Srbi. Ne bilo bi ravno lepo, če bi slovenska javnost zaostajala za Srbi in Hrvati. Vemo, da je po Slovenskem mnogo zasebnikov, ki bi lahko dali brezplačno prenočišče. Zadolžimo si tudi s prenočišči na senu. — Prosim in pozivljamo torej Slovence, da naj ne pozabijo na svoje dijaštvo, ki mora v počitnicah potovati po svoji domovini. Kdorkoli more dati brezplačno prenočišče za čas od 1. julija do 15. septembra, nam naj to javi najpozneje do 20. t. m. na naslov: Uredništvo „Preporoda“ (za počitniško zvezo), Ljubljana.

Avstrijsko plemstvo in Albanci. Avstrijsko plemstvo je 7. t. m. ustanovilo na Dunaju podporno društvo za Albance. Namen društva je: povzdigniti gospodarske, kulturne, literarne in znanstvene interese Albancev. Na Dunaju pa bodo še dalje zapirali šole — Čehom!

Avstrijski oficirji se začnejo učiti albansko. Vojno ministrstvo je v cirkularju pozvalo avstrijske oficirje, da naj se priglasi, kdor zna albansko, oziroma kdor se hoče albanskega jezika učiti.

Važno za tiskarje in knjigoveze. Na Kranjskem je bil dosedaj običaj, da sme tiskarna poleg tiska opravljati tudi male knjigoveške posle, kakor zgibati pole, nalepiti, s sukancem ali žico sešiti, porezati in jih zaviti z mehkim upogljivim ovojnim papirjem. Vse drugo, kar je zlasti združeno s klejem in klajstrom, pa spada v knjigoveško obrt. Pred nami leži sedaj najnovejša razsodba upravnega sodišča na Dunaju, ki je na pritožbo deželne zveze in gremija tiskarjev in črkolivcev v Pragi razsodilo dne 18. decembra 1912, št. 14.027 ex 1912, da smejo tiskarji svoje izdelke tudi trdo vezane oddati na trg, tedaj so upravičeni, napraviti tudi v okviru svoje lastne obrtne pravice zahtevano vezbo, kakor to izrečno določa § 37. obrtnege reda. Enak odlok je izdalo tudi trgovinsko ministrstvo.

Od c. kr. osrednjega učilišča za ženske obrti na Dunaju VI, Mollardgasse 87, smo prejeli sledeči oklic: Meseca julija 1913 zapuste prve gojenke c. kr. osrednjega učilišča za ženske obrti na Dunaju ta učni zavod za učiteljice ženskih obrti. Potem, ko so take absolventinje služile vsaj eno leto kot asistentke na kaki šoli za ženske obrti, jim podela c. kr. ministrstvo za javna dela sposobnostno izpričevalo za samostojni pouk belega šivanja, oziroma izvrševanja oblek na šolah za ženske obrti. V sedanjih razmerah je pričakovati, da dobe vse absolventinje učilišča v svojem novem poklicu kot učiteljice na ženskih obrtnih šolah takoj službo. Ako pa se hoče katera praktično posvetiti izvrševanju obrti, pa bo mogla gotovo vsaka zbog svoje strokovne izobrazbe zavzeti zaradi kvalitetnega dela prvo mesto med svojimi vrstnicami. C. kr. osrednje učilišče izobrazba učiteljice za ženske obrti iz vse Avstrije; poleg Nemke, Dunajčanke delajo v sestriški složnosti učenke iz vseh drugih dežel, vse so dobro došle, razumeti morajo le učni jezik. V tekočem šolskem letu je bilo nekaj zunanjih učenk sprejetih tudi v internat c. kr. zavoda za žensko domačo industrijo, s čemer je bilo odvzeto starešem precejšnje breme. Za sprejem v učilišče je treba napraviti sprejemni izpit; najvažnejše določbe za pripustitev k izkušnji so sledeče: 1. Uspešno absolviranje kake šole za ženske obrti. 2. Dokaz o vsaj enoletnem praktičnem izvrševanju obrti. Prošnje za sprejem je nasloviti na „Direktion der k. k. Zentrallehranstalt für Frauengewerbe in Wien VI, Mollardgasse Nr. 87“ najkasneje do konca maja; zaprosi se lahko obenem tudi oprostite ene ali druge določbe za sprejem. Tako se n. pr. lahko pregleda izkaz o obisku ženske obrtne šole dobro izučenim, inteligentnim, ki so že praktično izvrševale svojo obrt, ali pa narobe absolventinjam višjih deklinskih šol (deklinskih licejev, ženskih učiteljskih) dokaz o izvrševanju obrti; vendar pa morajo take učenke po prestani zrelostni preizkušnji vsaj eno leto izvrševati svojo obrt; izobraževanje kvalitetnih delavk in obrtnih učiteljic prve vrste, ki ga je omogočila ustanovitev osrednjega učilišča za ženske obrti, je dokaz dalekoglednega socialno-politiškega delovanja, za katero nas zavida inozemstvo in je udeleževanje pravega obrtnega pospeševanja. Zakaj osrednje učilišče ne vzgaja samo spretnih rok, ampak celega človeka in ženske, ki se zavedajo svojih smotrov, ki morejo z osebnim ustaljenim okusom v svoji obrti tudi umetniško ustvarjati, ker poznajo predmet svojega dela temeljito po njegovem izvoru, načinu izdelovanja in obvladujejo tudi tehniko njegovega obdelovanja. Pouk o dekorativnem risanju jim pa da še sposobnost novo ustvarjati in vzmišljeno tudi izraziti. Tako izsolane učenke c. kr. osrednjega učilišča morejo zaradi svoje izobrazbe v življenju dobro napredovati; z ustvarjajočim delom, ki povišuje vrednost osebe in služi obenem tudi splošnosti, pa najdejo tudi zadovoljnost v svojem poklicu.

Olajšave za obiskovalce Jadranske razstave na Dunaju. Obiskovalci Jadranske razstave na Dunaju, ki bi se peljali na progi Trst-Dunaj, dobe 30 odst. popust na vozarini, ako vzamejo listek za tja in nazaj, čigar veljavnost traja 30 dni. Te olajšave so veljavne za mesec julij in avgust. Tudi na drugih progah so uvedene take olajšave.

Prepoved glede cigaret. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se prepoveduje zasebno izdelovanje cigaret za prodajo. To velja v vsakem slučaju, naj je tobak za cigarete kupljen v domačih državnih zalogah ali pa pravilno naročen iz Ogrske, Bosne ali inozemstva. Kaznjivo je tudi prodajanje in kupovanje takih cigaret. Za svojo lastno porabo pa sme vsak tudi vbodoče delati cigarete.

Maksim Gorki, sloveči ruski pisatelj, se vrne v Rusijo. Bival je več let na otoku Capri. Sedaj, ko je bila izdana amnestija povodom proslave 300letnice vladarske rodovine Romanov, se more vrniti Gorki domov. Nastani se najbrže v Jalti.

Kava se je izdatno pocenila. V Hamburgu je padla cena od 62 pfenigov na 56¼ za funt.

12., 13. in 14. april so bili kritični dnevi prve vrste. 14. aprila 1895 leta, torej pred osemnajstimi leti, je bil grozni potres v Ljubljani. V noči od 13. na 14. aprila lani se je potopil „Titanic“ z mnogo tisoč ljudi. Letos je v noč od 12. na 13. aprila padel sneg, ki je povzročil na milijone škode. Letos ne bo ne sadja ne vina; vse je zmrazilo: črešnje, hruške, slive, marelice, bolj zgodnja jabolka, posebno pa vinska trta. Izmed jablan je upati še na mašančke, ki bolj pozno cveto, izmed trt pa bo morebiti še rizling kolikor toliko uspeval. —c—

Prepovedani detektivski filmi. Zagrebški policijski komisariat je izdal prepoved, da se v kinematografih ne smejo več predstavljati dogodki detektivske in kriminalne vsebine. Prepoved utemeljuje s tem, da se je pri policijskih in sodnih preiskavah dognal poguben vpliv takih predstav na mladino, zlasti ono, ki nima dovolj skrbne vzgoje; mnogi mladoletni zločinci so sami priznali, da so jih ravno te predstave vzpodbudile k zločinu.

Agitirajte za svoje glasilo!
Pridobivajte mu novih naročnikov!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim izmetvom.

Promet do konca marca K 37.830.53.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve uvedenih znamk se ne odgovarja.

Knjigoveznica
Iv. Bonač
Ljubljana, Šelenburgova ul.
priporoča vsakovrstna knjigoveška dela, galanterijo, passepartuje itd. Posebno močna vez za knjižnice in čitalnice.
Cene zmerne, delo solidno.

Snažno se oblači vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice

Marije Jirsové

učiteljve soproge, v Novém Hradku p. Met. (dobaviteljica dež. osrednje zveze učiteljskih društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 m dolgih odrezkov cefira kanafasa, flanel, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko, franko, tudi polovica zavoja za 9, oziroma 10 K.

Blago je stalobaravno in močne kakovosti. Naročite in ostanite stalni odjemalci. Vzorca blaga zastojin franko.

Dr. Karl Tumlriz:

Nemška vadnica za nemške ljudske šole.

1. del: Spodnja stopnja.

Vtisnenih je 15 slik. Cena vezani knjigi 80 h. Pripuščena po ukazu c. kr. ministrstva 1908, št. 29.040.

2. del: Srednja stopnja.

Vtisnenih je 14 slik. Cena vezani knjigi 1 K 20 h. Pripuščena po ukazu c. kr. ministrstva z dne 26. oktobra 1910, št. 44.128.

3. del: Višja stopnja.

(Tvarina za tri šolska leta.) 2 barvotiska, 35 slik in 2 zemljiško pregledna načrta v barvah. Cena vezani knjigi 1 K 80 h. Pripuščena po ukazu c. kr. ministrstva z dne 19. novembra 1912, št. 48.000.

Založil

F. Tempsky, Dunaj IV.